Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Jog- és Államtudományi Doktori Iskola

Az Európai Bűnügyi Együttműködés Fejlődése

dr. Forstner Róbert

doktori értekezés tézisei

Témavezető:

dr. Molnár Gábor Miklós

A kézirat lezárásának dátuma:

Székesfehérvár, 2026.

Bevezetés

1999-ben a tamperei programban vált prioritássá a szabadság a biztonság és a jog érvényesülés térsége, a program egyik fejezete hangsúlyt fektetett a bűnözés elleni harcra. Alapvetően ez volt az első olyan lépcsőfok mellyel kezdetét vette a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés, és ezzel elindult azokkal a kihívásokkal szembeni harc, amelyet a határokon átnyúló bűnözés jelent. Ugyanis a szabadság a biztonság és a jog érvényesülés térsége sok pozitív hatása mellett olyan hatásokat is eredményezett amely a bűncselekmények mobilizálásához, és az elkövetők határokon átnyúló menekülésének lehetőségéhez vezetett. Az Uniós tagállamoknak biztosítani kell a küzdelmet minden olyan bűncselekmény vonatkozásában mely egyszerre több Uniós országot érint, azonban ez korántsem elegendő. A XXI. századra a világ olyan mértékig nyitottá volt, hogy az egyes bűncselekmények nemcsak hogy nem rekednek meg egy ország, vagy az Európai Unió határai között, sokszor más Unión kívüli „harmadik államot" is érintek így a Közösségnek törekednie kell arra, hogy a Világ valamennyi államával együttműködést folytasson annak érdekében, hogy a határokon átnyúló bűnözés ha nem is megakadályozható, de legalább eredményesebben üldözendő lehessen.

A kutatás tézisei és módszertan

Az Európai Bűnügyi Együttműködés az Európai Unió egyik kiemelt és meghatározó területe mely biztosítja a biztonságot a Közösségben, mindezek mellett egy hatékony struktúraként működik a polgárok védelme érdekében. A doktori értekezés célja az európai bűnügyi együttműködés fejlődésének, jelenlegi rendszerének és jövőbeli irányainak átfogó vizsgálata, különös tekintettel arra, hogy az együttműködés jogi és intézményi keretei miként alakultak át az Európai Unió integrációjának fejlődésével, valamint hogy e változások milyen módon jelennek meg a jogalkalmazás mindennapi gyakorlatában.

A kutatás abból a kiindulópontból vizsgálja a bűnügyi együttműködést, hogy annak fejlődése a hagyományos, államok közötti kölcsönös jogsegély rendszerétől fokozatosan egy olyan, az uniós jog által egyre szorosabban szabályozott és intézményesített együttműködési modell felé halad, amelyben a kölcsönös elismerés, a közvetlen hatósági együttműködés, a kölcsönös bizalom és az információáramlás egyre meghatározóbb szerepet tölt be. A kutatás ezért nem kizárólag a hatályos joganyag rendszerezésére törekszik, hanem azt is vizsgálja, hogy milyen fejlődési irányok rajzolódnak ki, és ezek milyen új követelményeket támasztanak a jogalkotással és a jogalkalmazással szemben.

A kutatás egyik központi kérdése, hogy a bűnügyi együttműködésre vonatkozó uniós és nemzeti jogalkotás által megfogalmazott célkitűzések mennyiben valósulnak meg a gyakorlatban.

Ennek keretében az értekezés azt vizsgálja, hogy az olyan kiemelt együttműködési mechanizmusok, mint az európai elfogatóparancs és az európai nyomozási határozat, miként működnek a mindennapi hatósági és igazságügyi gyakorlatban, milyen gyakorlati problémák merülnek fel alkalmazásuk során, illetve a kialakult joggyakorlat mennyiben erősíti, egészíti ki vagy esetenként téríti el a jogalkotó eredeti célkitűzéseitől az együttműködés működését.

A kutatás további célja annak feltárása, hogy a bűnügyi együttműködés miként kapcsolódik más, az Európai Unió működésében meghatározó területekhez. Ennek keretében külön vizsgálat tárgyát képezi a terrorizmus elleni fellépés, a fenntartható fejlődés, a versenyjog, valamint a büntetés-végrehajtás és a bűnügyi együttműködés kapcsolatrendszere. E kapcsolódási pontok elemzése annak bemutatását szolgálja, hogy a bűnügyi együttműködés már nem kizárólag a klasszikus értelemben vett büntető igazságszolgáltatási együttműködés részeként értelmezhető, hanem egyre több uniós szakpolitikai és társadalmi kihívás kezelésének eszközévé válik.

A végső cél annak feltárása, hogy milyen módon biztosítható az európai bűnügyi együttműködés hatékonyságának további növelése úgy, hogy közben fennmaradjon az alapvető jogok védelme, a jogállami garanciák érvényesülése és a tagállamok közötti kölcsönös bizalom.

A kutatás megírását alapvetően három kérdéskör inspirálta, elsődlegesen az Európai Bűnügyi Együttműködés fejlődése kapcsán a fejlődés iránya, vagyis, hogy az Európai Unió képes-e átalakulni oly módon, hogy a Bűnügyi Együttműködés helyébe az Európai Büntetőjog lépjen? Továbbá amennyiben a Bűnügyi Együttműködés nem teljes egészében lép a tagállami büntetőjog helyébe lehetnek-e olyan részterületek, ahol a tagállami büntetőjogot a Közösségi szabályozásnak kellene felváltania? Végül pedig van-e az Európai Bűnügyi Együttműködésnek olyan területe, ahol a Közösség egy szupranacionális állam köntösébe öltözve működik?

A kutatás valamennyi fejezete egy a bűnügyi együttműködéshez kapcsolódó jogintézményt mutat be a vizsgált területen, azonban ezen jogintézmények jelenkori formája, érvényesülése leginkább egy pillanatképként értékelhető. A büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés egy rendkívül változó terület, hiszen újabb és újabb kihívásokkal kell szembesülni, melyre hatékony és leginkább gyors reakciót kell adnia a Közösségnek, annak érdekében, hogy a polgárok védelme maradéktalanul biztosított legyen.

A kutatás során vizsgálatra került a jogalkotás valamint a jogi normák érvényesülése a napi jogalkotási gyakorlatban. A téma kapcsán vizsgálni kellett a jogalkotás területén a fejlődés irányait és azokat a további célokat amelyek realizálására a jogalkotás irányul. Az egyes jogintézmények kapcsán feltárásra kerültek azok a fő tendenciák melyek bemutatják, hogy a jogalkalmazási gyakorlat, hogyan hat a jogalkotásra. Végül vizsgálatra került, hogy a

végrehajtás kapcsán hogyan működnek egyrészt a jogi aktusokban megadott célok másrészt az Uniós szervek, illetve az Uniós szervekként működő hazai jogalkalmazó szervek.
A kutatás módszertanát elsődlegesen az Uniós és a hazai, valamint egyes vonatkozó nemzetközi jogi dokumentumok vizsgálata, a vonatkozó szakirodalom felkutatása, és az Uniós intézmények által kiadott állásfoglalások és évkönyvek értelmezése és adataik felkutatása adta. Az érintett dokumentumok megvizsgálása széleskörű lehetőséget teremtett az érintett intézmények és az egyes vizsgált területek kapcsán annak feltárására, hogy azok miként fejtik ki hatásukat, ezek alapján pedig következtetni lehet azok jövőbeli működésének tendenciáira.

A dolgozat fejezetei

A doktori dolgozat első fejezete áttekinti az európai bűnügyi együttműködés történetét vizsgálva az egyes közösségi jogforrásokat és ezzel az együttműködés alapjai megteremtésének folyamatát. A második fejezettől a hatodik fejezetig a dolgozat sorra veszi azokat a legfontosabb szerveket amelyek az együttműködés terén szerepet játszanak. Először az Eurojust, mint az egyik legkiemeltebb szerv kerül elemzésre annak első lépcsőfokától a ma ismert formájáig. A dolgozat vizsgálja az Eurojust fejlődésének irányát főként a keretei között kibontakozódó az ukrajnai háborúval kapcsolatos agresszióra adott válaszként megjelenő új szerv példáján keresztül. A kutatás elemzi az Europol és az Európai Ügyészség struktúráját is, ez utóbbi kapcsán kiemelendő, hogy hangsúly helyeződik a távolmaradás vagy a csatlakozás dilemmájának esetkörére, és a magyar szabályozás vonatkozásában felmerülő lehetőségekre. A kutatás emellett kitér a Frontex és az Európai Igazságügyi Hálózat szerepkörére az együttműködés terén, a koncepciónak megfelelően a szervek történetét követően a vonatkozó szabályozás, valamint a mai működés elemzése által.

Mindezeket követően a bűnügyi együttműködés gyakorlatának kettő kiemelt jogintézményének az európai elfogatóparancsnak valamint az európai nyomozási határozatnak a kezdetei, továbbá a hatályos szabályozás elemzése, továbbá a mai működése kerül ismertetésre. Az érintett jogintézményekre vonatkozó bírói gyakorlat bemutatásán keresztül a vonatkozó jogi normák értelmezése válik megismerhetővé, a joggyakorlat szempontjából történő hatékony alkalmazás végett. Ezt követően a bűnügyi együttműködés három gyakorlati példával kerül szemléltetésre, először a fenntartható fejlődés, a versenyjog, majd a terrorizmus elleni küzdelem vonatkozásában betöltött szerepe. E területek kiemelésének indoka, hogy olyan fajsúlyú területekről van szó, amelyek vonatkozásában az elkövetett bűncselekmények ha másként nem legalább hatásukat érintve érzékelhetők más tagállamok területén, elsődlegesen kiemelendő,

hogy a környezeti bűncselekmények, továbbá a terrorizmus sem marad meg a tagállamok határai között, így e területeken széleskörben indokolt az együttműködésre fókuszálni.

A dolgozat tizenkettedik fejezete bontja ki az Európai Unió más harmadik államokkal folytatott együttműködését. Hiszen sok esetben előfordulhatnak olyan bűncselekmények, elsősorban szervezett bűnözői csoportok által, melyek határokon átnyúló jellege nem csupán az Európai Unió, hanem annak határain túl a harmadik államokat is érintik. Ennek vonatkozásában a kutatás vizsgálta a vonatkozó statisztikát annak alátámasztása végett, hogy a harmadik államokkal folytatott együttműködés létjogosultsága jelentős. A kutatás következő fejezetében kitér az együttműködés áldozatvédelem terén elért eredményeire, és a területen fennálló szabályozásra. Végül a büntetőjog vonatkozásában jelentősnek mondható büntetés-végrehajtás területének vizsgálatára kerül sor. E terület szerepe elsődlegesen olyan büntetés-végrehajtási célok érvényesüléséhez kapcsolódik, mely szolgálja az elítéltek vonatkozásában, hogy családjuk közelében, származási országukban tölthessék büntetésüket. A dolgozat e vonatkozásban gyakorlati példával szemlélteti a fogvatartottak átadására vonatkozó szabályozás működését.

A végkövetkeztetések fejezteben kerülnek összefoglalásra a kutatás téziseivel kapcsolatos következtetések, melyek a jogintézmények, és jogalkotási aktusok elemzésének eredményeként levonhatók.

Az értkezés aktualitásai

Az értekezés részleteiben mutatja be az Unió Bűnügyi Együttműködését érintő legjelentősebb szerveket azok kialakulásától a mai nap ismert formájukig. Kétségtelen, hogy az érintett Uniós szervek betöltik a rendeltetésüket, ezt bizonyítják azok az adatok, amelyek mérik az egyes intézmények hatékonyságát, és megmutatják munkájuk eredményét. Az értekezés elkészítésének időpontjában a vizsgált szervek 2024-es, míg az Európai Ügyészség és a Frontex vonatkozásában a 2025-ös évre készített jelentései állnak rendelkezésre. A vonatkozó jelentés szerint 2024-ben az Eurojust sikeresen teljesítette a súlyos határokon átnyúló bűncselekmények elleni küzdelemre vonatkozó teljes megbízatását, közel tizenháromezer ügyet kezelve. Az ügynökség hozzájárult több mint ezerkettőszáz gyanúsított letartóztatásához, valamint több mint egy milliárd euró értékű bűnügyi vagyon lefoglalásához és/vagy befagyasztásához. Az Eurojust emellett hozzájárult közel húsz milliárd euró értékű kábítószer lefoglalásához is. A kihívás egyre növekvő mértékét tükrözve az Eurojust által 2024-ben kezelt bűnügyi nyomozásokban az előző évhez képest több mint háromszor annyi áldozatot érintettek, és a kár

összege is csaknem kétszeresére nőtt. 2024-ben az Ügynökség 25%-kal több közös nyomozócsoportot (JIT) támogatott, mint 2023-ban, ami jól illusztrálja a nemzeti hatóságok bizalmát és támaszkodását az Eurojust szolgáltatásaira az igazságügyi együttműködés elősegítése érdekében. Ezek az operatív eredmények az Eurojust által lehetővé tették, az igazságszolgáltatási lánc valamennyi szereplőjével szoros együttműködésben zajló, határokon átnyúló igazságügyi hatósági együttműködés eredményeinek elérését.[1] Az Europol vonatkozásában kiemelendő, hogy az intézmény célzott operatív és stratégiai támogatást nyújtott a tagállamoknak, különösen az operatív munkacsoportok számára nyújtott támogatás kiterjesztése révén. Az uniós bűnszervezetekről alkotott hírszerzési kép tovább gazdagodott, hogy segítse a tagállamokat a súlyos bűnözés és a terrorizmus által jelentett biztonsági fenyegetések kezelésében. Folyamatban vannak azok a fejlesztések, amelyek célja egy olyan platform létrehozása, amelyen a tagállamok közös operatív elemző munkát végezhetnek.[2] A jelentésből megállapítható, hogy bizonyos mértékben nőt a műveleti támogatások száma, valamint az Europol által fejlesztett információs és kommunikációs alkalmazása a SIENA által befogadott anyagok száma is.[3] Az Európai Ügyészség működését illetően fontos kiemelni, hogy 2025-ben közel hétezer bűncselekmény-bejelentést dolgozott fel, ami hat százalékkal több, mint 2024-ben. Ezt a növekedést elsősorban a magánszemélyektől érkező bejelentések, valamint a nemzeti hatóságoktól érkező bejelentések okozták. Ez a fejlemény bizonyítja, hogy az EU pénzügyi érdekeit érintő csalások felderítési aránya a részt vevő tagállamokban továbbra is javul. Ugyanakkor azt is mutatja, hogy az Európai Ügyészséggel kapcsolatos társadalmi tudatosság szélesebb körűvé vált, és hogy az európai polgárok elvárásai továbbra is magasak. Az uniós intézmények, testületek, hivatalok és ügynökségek bejelentéseinek száma azonban a 2024-es száztizenháromról 2025-re száznegyvenháromra emelkedett.[4] Az összes rendelkezésre álló információ alapján 2025-ben kettőezerharminc nyomozást indított, ami közel harmincöt százalékkal több, mint 2024-ben – ez a becslések szerint 48,7 milliárd eurós kárt jelent. Ez elsősorban az Ügyészség és az érintett nemzeti hatóságok közötti javuló együttműködésnek, valamint az Ügyészség azon elszántságának köszönhető, hogy a közbeszerzésen kívüli kiadási csalások és a bevételi csalások területén különösen aktív bűnszervezeteket vegye célba. 2025-ben kettőszázhetvenöt vádirat benyújtásával az Európai Ügyészség több uniós csalás elkövetőjét állította bíróság elé a nemzeti bíróságok előtt. Végül, a kár megtérítésére való

[1] Eurojust Annual Report 2024. 6.
[2] Europol Consolidated Annual Activity Report 2024. 10.
[3] Ibid. 11.
[4] European Public Prosecutor’s Office Annual Report 2025. 7.

összpontosítás céljával összhangban a bírák kicsivel több mint egy milliárd euró értékű befagyasztási végzést adtak ki az európai megbízott ügyészeknek, míg az év során ténylegesen befagyasztott eszközök értéke közel a háromszáz millió eurót tett ki.[5] A Frontex 2025-re készített jelentése szerint az Európába irányuló illegális migráció a kék és zöld határokon történő belépéskor 2025-ben csökkent huszonhat százalékkal csökkent 2024-hez képest, ami összhangban áll a 2023-as, a COVID-járvány utáni csúcsot követően megfigyelt csökkenő tendenciával. A közel százhetvennyolcezer nyilvántartásba vett illegális határátlépés (IBC2) amely szám még mindig meghaladja a 2018 és 2020 közötti éves összesített adatokat. Az Unió és a legfontosabb tranzit- és származási országok közötti migrációs partnerségek kiterjesztése és elmélyítése, amely 2025 egész évben folytatódott, további földrajzilag kiterjedtebb erőfeszítésekhez vezetett az EU partjaira csempészett migránsok számának csökkentése érdekében. Ugyanakkor egyes, a migránscsempészet megelőzését célzó uniós és kétoldalú megállapodások ahelyett, hogy csökkentették volna az összlétszámot, egyszerűen csak más folyosókra terelték át a migrációs áramlásokat.[6]

A vonatkozó jelentések mind azt mutatják, hogy a tagállamok széleskörben együttműködnek az uniós intézményekkel ezzel biztosítva a hatékony és eredményes harcot a határokon átnyúló bűncselekményekkel szembeni küzdelemben. Kétségtelen, hogy az itt bemutatott statisztikai adatok alátámasztják a vizsgált intézmények eredményes munkáját, ezek a számok évről évre változnak, viszont az megállapítható, hogy a tagállamok együttműködése ezen intézményeken keresztül folyamatosan mélyül. Az eredmények alátámasztják, hogy az együttműködés érintett szintje elegendő ahhoz, hogy a határokon átnyúló bűncselekményekkel szemben megfelelő fellépésre kerüljön sor. Jelenleg tehát nem mutatható ki olyan ok, ami indokolná a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés további mélyítését hiszen, ha elfogadjuk, hogy az Uniós szervek és a tagállamok együttesen képesek hatékonyan fellépni, akkor nem lesz szükség egy egységes európai büntetőjogra. Látszik, hogy a Közösség kiterjedt szervezettel működik, melyek közös jellemzője, hogy az egyes szervek kulcsszereplőit a tagállamok delegálják ezen keresztül nem csak biztosítják azok gerincét, hanem egyúttal kijelölik azokat a személyeket is, akik irányítják és ezzel egyidejűleg működtetik az érintett szerveket.

A szervezeti működés kapcsán fontos utalni arra, hogy az érintett intézmények elsődleges feladata a bűncselekmények felderítése és a bizonyítékok azonosítása, begyűjtése, vagyis a nyomozás. Ennek keretében az Európai Ügyészség új struktúraként értékelhető, ugyanis már

[5] Ibid 7.
[6] FRONTEX Annual Brief 2025. 1.

vádhatóságként jelenik meg az Unió pénzügyi érdekeit sértő bűncselekmények kapcsán, ezzel a büntetőeljárás újabb szakaszát érintve. A határokon átnyúló bűncselekmények vonatkozásában nem működik egy olyan közösségi szintű bíróság, amelynek feladata a büntetőeljárás fő kérdésének megválaszolása, azaz a bűnösségről való döntés meghozatala. Az Európai Unió Bírósága elsődlegesen a területet érintő előzetes döntéshozatal kapcsán jár el, iránymutatást adva a tagállami és az Uniós jog értelmezésének. Ahhoz, hogy a bűnügyi együttműködés újabb szintet érjen el elengedhetetlen egy Európai Büntető Bíróság kialakítása, mely eljár a határokon átnyúló bűncselekményeket érintően, döntve ezzel a vádlott büntetőjogi felelősségéről. Fontos azonban kiemelni, hogy egyáltalán nincs napirenden olyan intézményi reform, mely az említett Uniós szerv kialakítását célozná, hiszen ezzel bizonyos bűncselekmények vonatkozásában való döntés Közösségi szintre emelkedne, amelynek ára a tagállamok szuverenitásának egy további szeletéről való lemondás. Ugyanakkor fontos kiemelni, hogy egy ilyen mérvű intézményi reform olyan elsődlegesen jogi keretek megteremtését követelné, mely a tagállamok közötti hosszú egyeztetés eredményeként jöhetne csupán létre.

Összességében kiemelendő, hogy a tagállamok közötti széleskörű párbeszéd, és az együttműködés jelenleg ismert formája elegendő a bűnügyi együttműködés mögött húzódó célok megvalósításához, amelyből következik, hogyha a rendelkezésre álló szervezeti struktúra maximális kihasználásra kerül akkor nem lesz szükség újabb intézményi reformra, hiszen a jelenleg fennálló struktúra betölti rendeltetését.

Az állami jogalkotás tekintetében fontos utalni arra, hogy valamennyi állam legyen szó a kontinentális vagy a common law rendszert követő államokról szabályozzák a jogrendet. Az egyik legjelentősebb különbség a törvények és az esetjog kapcsolata vonatkozásában figyelhető meg. Elsősorban a már említett történelmi okokból kifolyólag a kontinentális jogrendszerekben más a törvények és az esetjog kapcsolata, mint a common law jogrendszerekben. Bár mindkét jogi kultúrában a törvények felülírják a bíró alkotta jogot, a common law jogrendszerekben hiányoznak a kódexszerű, elvont fogalmakkal és általános jogelvekkel operáló törvények, és a törvényeket úgy alkotják, hogy azok lehetőleg ne kerüljenek konfliktusba az évszázadok során kialakított esetjoggal, hanem azt csak kiegészítsék. A kontinentális jogrendszereket ennek épp az ellenkezője jellemezi. Mint említettük, a kodifikáció elsődleges célja éppen a bírói hatalom korlátozása volt. Ebből logikusan következik, hogy a kontinentális jogrendszerek nem ismerik el a precedensszabályt, aminek értelmében a korábbi bírói döntések kötelező erővel bírnának új, hasonló esetek eldöntésében. A precedensszabály formális hiányát azonban nagymértékben kompenzálja a jogbiztonság és a jogegyenlőség elve, melyek értelmében a bírák hasonló

eseteket hasonló módon kell, hogy eldöntsenek, és döntéseiknek kiszámíthatóknak kell lenniük.[7] Így látható, hogy míg a kontinentális jogrendszert a törvénykezés vonatkozásában a kódexek megalkotása jellemzi ezzel a törvények élveznek elsőbbséget az esetjoggal szemben, addig a common law országaiban az esetjog dominál és úgy kerül sor a törvények megalkotására, hogy az esetjog megsértésére ne kerülhessen sor.

Mindezek vonatkozásában fontos hangsúlyozni, hogy ahhoz, hogy Európai Büntetőjogról beszélhessünk elengedhetetlen lenne egy Európai Büntetőjogi Kódex megalkotása, mely kitér az egyes bűncselekményekre, valamint az azokhoz kapcsolt szankciókra, továbbá amely meghatározza az anyagi jogot érintő legjelentősebb fogalmakat. E területen rendkívüli együttműködés és ezen felül egyetértés szükséges a tagállamok részéről, hiszen jelenleg a tagállamok büntetőjoga széleskörben eltér egymástól, egyetlen gyakorlati példával élve a magyar büntetőjogi szabályozás bűncselekménynek tekinti a járművezetést az eltiltás hatálya alatt, míg az osztrák büntetőjog nem. Ezen felül persze számos különbség volna felhozható a tagállamok eltérő büntetőjogi szabályozását érintően, az kétségtelen, hogy viták hosszú sora övezné egy európai büntetőtörvénykönyv megalkotását. Amennyiben erre kerülne sor, akkor azt csakis rendelet formájában lehetne megalkotni ugyanis, az érintett jogforrás közvetlenül hatályos valamennyi tagállam vonatkozásában, így elkerülhető lenne a megfogalmazott szabályok félre magyarázása. Ma a tagállamok között egyetértés a legsúlyosabb bűncselekmények vonatkozásában van, de az ezekhez kapcsolt jogkövetkezményeket illetően is jelentős eltérések mutatkoznak.

Az Európai Bűnügyi Együttműködést számos rendelet, irányelv, és egyéb jogalkotási aktus szabályozza, amelyek jelentős mértékben előírják a tagállamok számára az általuk szabályozott egyes jogintézmények alkalmazásának tárgykörét, valamint módját. Hangsúlyozandó, hogy hatékonyan történik az alkalmazásuk, ugyanis ez olvasható ki az érintett Uniós intézmények által készített jelentésekből, mindezek alapján, ha a bűnügyi együttműködés megtartja ezt a tendenciát, akkor nem lesz szükség egy olyan átfogó reformra, amely egy egységes európai büntetőjogot eredményezne.

A büntető ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés egyes részterületeit illetően a fenntartható fejlődéstől a terrorizmuson át, egészen a versenyjogig, kétségtelen, hogy a vonatkozó szabályozás, illetve bírósági gyakorlat rendkívül részletes. A jelenleg hatályban lévő

[7] KELEMEN Katalin – MEZEI Péter: „A kontinentális jogrendszerek” in JAKAB András – KÖNCZÖL Miklós – MENYHÁRD Attila – SULYOK Gábor (szerk.): Internetes Jogtudományi Enciklopédia http://ijoten.hu/szocikk/a-kontinentalis-jogrendszerek (2023). (17)

szabályok pedig biztosítani tudják a tagállamok hatékony fellépését az érintett részterületek vonatkozásában.

Ha megvizsgáljuk az Unió pénzügyi érdekeit, amelyre vonatkozóan külön szabályozás és az Európai Ügyészségen keresztül külön Uniós intézmény jött létre azt lehet megállapítani, hogy az érintett esetkör egy olyan terület, amely Közösségi szinten kerül szabályozásra, illetve védelemre. Azonban az értekezés által vizsgált területek melyeknek az Unió pénzügyi érdekeihez hasonlóan közös jellemzője, hogy nem feltétlen csak egy tagállamot érintenek nem külön intézményrendszeren keresztül, hanem a bűnügyi együttműködés általános intézményei által kerülnek üldözésre. Jelenleg nincs az Európai Unió napirendjén olyan kezdeményezés, mely az érintett területekhez kapcsolódó jogsértésekre vonatkozóan általános a tagállami szabályozást felváltó szabályok megalkotására irányulna, ennek magyarázata pedig egyértelműen az eredményes küzdelem, mely kielégítő mind a tagállamok mind pedig a Közösség számára.

Habár az Európai Unió nem tekinthető egy föderális alapokon szervezett államnak, az kétségtelen, hogy egy ilyen állam szerepét kell magára öltenie, mikor a saját külső határait fenyegető veszélyekkel kell fellépnie. A Bűnügyi Együttműködés nemzetközi dimenzióban való megjelenése vitathatatlanul emlékeztet egy valódi szövetségi állam képére, hiszen az Unió a közös kül- és biztonságpolitikán keresztül a saját nevében állapodik meg a harmadik államokkal a Közösség érdekeit fenyegető krízisek kezelése érdekében. Mindezek alapján a harmadik államokkal való együttműködés kiváló példája annak, hogy az Európai Unió az érintett területen akkor tud hatékonyan eljárni, ha önállóan lép fel, és ezzel széles körű intézményrendszerének működését kiterjeszti a harmadik országokkal folytatott kooperációra.

A terület aktualitását adja, hogy az európai bűnügyi együttműködés jogi és intézményi keretei jelenleg is jelentős fejlődésen mennek keresztül. Az elmúlt időszakban új uniós szabályozás született többek között a büntetőeljárások átadására, valamint az elektronikus bizonyítékok határon átnyúló hozzáférésére vonatkozóan, miközben az európai nyomozási határozat szabályozásának korszerűsítése is napirenden van. Mindez azt mutatja, hogy az európai bűnügyi együttműködés nem tekinthető lezárt, statikus jogterületnek, hanem folyamatosan alkalmazkodik a bűnözés új formáihoz, a technológiai fejlődéshez és a büntető igazságszolgáltatás gyakorlati igényeihez. Kiemelt jelentőséggel bír ebből a szempontból a digitalizáció és az elektronikus bizonyítékok térnyerése. A modern bűncselekmények felderítése során egyre gyakrabban válik szükségessé olyan elektronikus adatok megszerzése, amelyek egy másik tagállamban vagy akár az Európai Unión kívül található szolgáltatónál érhetők el. Az elektronikus bizonyítékok határon átnyúló megszerzésére vonatkozó új uniós

szabályok alkalmazása 2026-ban új szakaszt nyitott az igazságügyi együttműködésben, amely egyúttal új jogértelmezési és jogalkalmazási kérdéseket is felvet. A kutatás aktualitását ezért nem csupán az együttműködés egyes intézményeinek és jogintézményeinek bemutatása indokolja, hanem az a körülmény is, hogy azok folyamatos jogfejlődés, intézményi átalakulás és technológiai változások közegében működnek. Az európai bűnügyi együttműködés szerveinek, eszközeinek és jogintézményeinek rendszerszintű vizsgálata így hozzájárulhat annak feltárásához, hogy az Európai Unió miként alakítja a határokon átnyúló bűnözés elleni fellépés jogi és intézményi kereteit.

A szerző kutatásához kapcsolódó publikációk listája

Forstner Róbert
Az Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynökségének (Eurojust) szervezeti-hatásköri változásai EURÓPAI JOG: AZ EURÓPAI JOGAKADÉMIA FOLYÓIRATA 24 : 4 pp. 30-36. , 7 p. (2024)

Forstner Róbert
A büntetés-végrehajtás átadása átvétele az Európai Bűnügyi Együttműködés vonatkozásában In: Jámborné, Róth Erika (szerk.) Doktoranduszok fóruma, 2022 Miskolc-Egyetemváros, Magyarország : Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar (2023) 232 p. pp. 45-48. , 4 p.

Forstner Róbert
Az Európai Ügyészséghez való csatlakozás kérdései a szuverenitás tükrében In: Bándi, Gyula; Pogácsás, Anett (szerk.) 'Law in Times of Crisis' – 'Jog válság idején' : Selected doctoral studies – Válogatott doktorandusz tanulmányok Budapest, Magyarország : Pázmány Press (2023) 534 p. pp. 505-518. , 14 p.
PPKE Publikáció

Forstner Róbert
Victim protection as an area of judicial cooperation in criminal mattersIn: Bartkó, Róbert (szerk.) Doktori Műhelytanulmányok 2023 - Doctoral Working Papers 2023. Győr, Magyarország : Universitas-Győr Nonprofit Kft. (2023) 325 p. pp. 68-75. , 8 p.

Forstner Róbert
Az Európai Bűnügyi Együttműködés és a versenyjog kapcsolata In: Miskolczi-Bodnár, Péter; Jakab, Éva (szerk.) XXV. Jogász Doktoranduszok Országos Konferenciája Budapest, Magyarország : Károli Gáspár Református Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar (2023) 466 p. pp. 97-104. , 458 p.
.
Forstner Róbert
Az európai bűnügyi együttműködés és a fenntartható fejlődés In: Bándi, Gyula; Pogácsás, Anett (szerk.) 'Variációk jogi témákra' : Válogatott doktorandusz tanulmányok Budapest, Magyarország : Pázmány Press (2023) 198 p. pp. 125-138. , 14 p.

Forstner Róbert
Az Európai biztonsági környezet változásaira adott reakció az Europol szemszögéből In: Bándi, Gyula; Pogácsás, Anett (szerk.) ‘Stability and adaptability’ – ‘Állandóság és alkalmazkodás’ : Selected doctoral studies – Válogatott doktorandusz tanulmányok Budapest, Magyarország : Pázmány Press (2023) 634 p. pp. 217-233. , 17 p.
.

Forstner Róbert
Az európai bűnügyi együttműködés kialakulásának folyamata In: Bándi, Gyula; Pogácsás, Anett (szerk.) ‘A tudomány kertjéből’ : Válogatott doktorandusz tanulmányok Budapest, Magyarország : Pázmány Press (2022) 397 p. pp. 155-171. , 17 p.
PPKE Publikáció

Forstner Róbert
Az Európai Bűnügyi Együttműködés Nemzetközi Vonatkozásban EURÓPAI TÜKÖR: AZ INTEGRÁCIÓS STRATÉGIAI MUNKACSOPORT KÉTHAVONTA MEGJELENŐ FOLYÓIRATA 25 : 1-2 pp. 151-166. , 16 p. (2022)